

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У XIX – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У XXI СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

Hrebeniuk Dmytro

National university «Odesa law academy»,

PhD, Associate Professor of the Department of International and European Law

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS

In the current context of the transformation of the international legal order, discussions regarding the relationship between universalism and fragmentation in the field of human rights protection have taken on particular academic relevance. Various specific factors of the modern era have created conditions for the formation of a global system of international human rights standards, which took place under the influence of the concept of universality—that is, the recognition of the inalienable rights of every individual regardless of borders, cultural, or religious differences. At the same time, the further development of international law, the formation of regional mechanisms, and the emergence of specialized legal regimes have led to a trend toward the fragmentation of these standards.

On the one hand, universalism is reflected in the codification of fundamental human rights, the creation of universal monitoring mechanisms, and the formulation of universally recognized principles. On the other hand, regionalization – that is, the pluralism of legal cultures—as well as the development of sectoral subsystems of international law – in this context, it is worth noting that in the fields of international humanitarian law, refugee law, or international criminal law contribute to the emergence of diverse standards that are not always consistent with one another. It should be emphasized that in legal scholarship, the concept of «standard of law» is interpreted as a legal standard or criterion that serves as a benchmark for assessing and harmonizing legal phenomena. In the context of international law, standardization entails, first, the establishment of normative requirements for the conduct of legal relations, and second, the formation of harmonized rules of conduct based on the common will of states [4, p. 10]. This approach reflects the aspiration toward the unification of legal regulation, which is a key element in the development of universal human rights standards amid a simultaneous trend toward their fragmentation.

This component gives rise to a number of theoretical and practical challenges, ranging from the problem of conflicts of laws and jurisdictions to the question of the legitimacy and effectiveness of international human rights protection mechanisms. In this context, the study of the evolution of international standards as a process that simultaneously combines trends toward the unification and differentiation of legal regulation takes on particular significance.

International legal standards in the field of human rights have emerged as a result of a long process of coordination among states, aimed at developing common approaches to their interpretation and enforcement. In this process, states are guided by recognized universal values, striving to guarantee respect for and effective protection of human rights through existing legal and institutional mechanisms [5, p. 412]. The problem of

the relationship between universality and relativism in defining the nature of human rights is one of the main theoretical conundrums that contemporary international human rights law faces. More particularly, the points is that rights proclaimed at the general level as universally binding and inalienable undergo substantial transformation as they are carried out at sub-regional (regional and national) levels. In particular, the historical traditions of states, their religious beliefs and legal systems have made it possible for universal human rights standards to be interpreted through the prism of local values and practices. This leads to a kind of «adaptation» of universal (but they never are and can be?) norms, weakening their unified content, turning them relative. A strained dynamic is hence emerging in public international human rights law between a universalist tendency whose aim it to make sure that standards do not splinter and trends pointing toward fragmentation, which expresses the diversity of legal cultures and models of understanding *legalité*. This, in turn, requires a reconsideration of the boundaries of universality of human rights and an acceptable degree of their variability in a globalized but hierarchical legal space [1, p. 5].

Signs of universality are also inherent in certain global ideological systems, particularly the religious doctrines and ethical principles of the world's major religions, which shape the behavioral patterns of their followers in various regions of the world. Such systems appeal to universal human moral values and claim normative comprehensiveness, which superficially brings them closer to universalist discourse. At the same time, despite the presence of relevant features, these ideological constructs cannot be fully regarded as universal in the context of human rights. This is because they generally do not proceed from the unconditional recognition of every human being and their life as the highest value. Instead, an individual's status and «value» are often determined by their membership in a particular social group, religious community, or system of beliefs. Moreover, within certain such approaches, a person may be viewed not as an autonomous value but as an instrument for realizing collective or transcendent goals formulated as moral imperatives. This fundamentally distinguishes such systems from the contemporary international legal understanding of human rights, which is based on the idea of their inalienability, equality, and universal applicability regardless of any identifying characteristics of the individual [3, p. 32].

In contemporary legal discourse, the use of the category «universal legal values» is quite widespread; despite its conceptual appeal, this category is characterized by substantive complexity and a certain degree of ambiguity. This refers to a set of basic guidelines for legal development that claim to be of a universal human nature and are regarded as reflecting the fundamental principles of humanity's existence and evolution. Such an approach reflects the scholarly position according to which it is the system of values that determines the main vector of legal and social progress. In this context, human rights are traditionally interpreted as one of the key universal legal values of the modern era. They find their philosophical and legal essence in the acknowledgment of the uniqueness of these rights as pre-political, inseparable, absolute pillars on which modern statehood is built. They are not just legally enshrined guarantees but

the principles of legitimation of public authority. Thus, human rights gain the form of laws and independent standards through which the action of state in making and implementing law is assessed. It is specifically from this aspect of the above mentioned standards, that legislation, government policies and methods of functioning of other institutions of public authority may be criticized, allowing human rights to play the role of a universal criterion making humans legitimate in modern international and national legal order [2 p. 81].

Ultimately, the development of international human rights standards is not a linear process – it unfolds in the space between universalism and fragmentation with consideration to vertical pull exerted by different legal cultures, political systems, and socio-political situations. Universal standards, which must be based on common values and will of the states acting jointly, continue to be platforms for the international legal order, although practical implementation would inevitably have diverse modes. This dynamic is not a denial of human rights universality, but its adaptation to the reality of the pluralistic world, where finding a balance between unity and diversity of standards serves as an indispensable condition for efficient human rights protection.

References:

1. Дашковська О. Р. Права людини в глобалізованому світі: універсалізм чи релятивізм? *Юридичний вісник*. Одеса : Гельветика, 2019. № 4. С. 5-13.
2. Липовець Ю. Полеміка про універсальності прав людини. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. Т. 18. №. 2. С. 81-85.
3. Марченко О. Універсальність прав людини як агрегація закону і моралі. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 3 (130). С. 28-38.
4. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.
5. Наливайко О. І., Братішко Н. А. Поняття та особливості міжнародно-правових стандартів прав людини. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. – № 2. С. 411-416.

Ключові слова: сучасне міжнародне право, права людини, міжнародні стандарти прав людини, універсалізм прав людини, фрагментація міжнародного права, релятивізм прав людини, універсальні правові цінності, регіональні системи захисту прав людини.

Key words: modern international law, human rights, international human rights standards, the universality of human rights, the fragmentation of international law, relativism in human rights, universal legal values, regional human rights protection systems.